

TIEDETTÄ JA TEKNOLOGIAA SKOTLANNIN KANSALLISMUSEOSSA

Johanna Vähäpesola

National Museum of Scotland (NMS) sijaitsee Edinburghissa, Skotlannissa. Museo on alunperin perustettu vuonna 1854 teollisuusmuseoksi, mutta on vuosikymmenten saatossa laajentunut kattamaan myös tieteen, luonnonhistorian, muotoilun, maailmankulttuurit ja Skotlannin historian. Valtava kokonaisuus on Britannian suosituin museo Lontoon ulkopuolella ja sen neljässä eri kohteessa vierailee 2,5 miljoonaa kävijää vuodessa.

Pääsin tutustumaan NMS:n tiede- ja teknologiayksikön toimintaan Erasmus+-rahoitteisena vaihtotyöntekijänä viikon ajan. Yksikköön kuuluu 11 tutkijaa, jotka tallentavat, tutkivat ja esittelevät erityisesti skotlantilaista tiedettä ja teknologiaa. Viimeiset vuodet työn alla on ollut suuri näyttelyuudistus, kun kesällä 2016 museon tiede- ja teknologiagalleriat avattiin täysin uusittuina. Näyttelyissä kävijä voi tutustua mm. energiaan, viestintään, ilmailuun, teolliseen tuotantoon ja skotlantilaisiin merkittäviin keksintöihin. Suosikkikohteisiin kuuluvat mm. Dolly-lammas, ensimmäinen aikuisen solun DNA:sta kloonattu eläin, ja Skotlannin ensimmäisiin lentolaitteisiin kuuluva Percy Pilcherin Hawk-liitokone.

TIEDE JA TEKNOLOGIA

Näyttelyt sijaitsevat upeassa viktoriaanisessa rakennuksessa, avoimen gallerian ympärillä kolmessa kerroksessa. Näyttelyt yhdistävät toimivasti museoesineitä, vuorovaikutteisia kohteita ja kosketeltavia näytteitä. Koko-

elmien ytimeen kuuluvat lukuisat toimivat pienoismallit erilaisista koneista ja ne tuovat havainnollistavan lisän jo valmiiksi monipuolisiin esitystapoihin. Liikkeen lisäksi ääni ja liikkuva kuva muodostavat vaikuttavan kokonaisuuden näyttelyissä.

Tekniikan museoissa suuntaus on viime vuosina ollut kohti perinteisemmän esinekeskeisyyden ja tiedekeskusmaisten esitystapojen yhdistämistä. Myös NMS:n tiede- ja teknologianäyttelyt heijastavat tätä ja tutkimukseen ja kokoelmiin keskittynyttä tiimiä ollaan täydentämässä tiedeviestintä ja -kasvatusalan osaajilla. Näyttelyiden ja muun yleisötyön tavoitteena on osoittaa, että tiede ja teknologia on hauskaa ja kiehtovaa. Näyttelyiden ensisijainen kohderyhmä ovat nyt koululaiset, ja näyttelyt eivät vain esittele museon kokoelmia, vaan kannustavat nuoria luonnontieteen ja tekniikan ammattien pariin.

Museo tarjoaa päivittäin useita ryhmäpalveluja erilaisille yleisöille. Tiede- ja tek-

nologiakasvatuksen osalta ohjelmassa ovat toiminnalliset työpajat, joissa osallistujia innostavat tutkimaan ja itse kokeilemaan erilaisiin teemoihin liittyen. Nuorimmat “mini-makerit” ovat kolmevuotiaita, mutta myös aikuiset on huomioitu omalla ohjelmallaan. Keväisin Edinburghissa juhlietaan kansainvälistä tiedefestivaalia, jolloin kahden viikon ajan tiede nousee koko National Museum of Scotlandin keskiöön.

MUUTTUVA MUSEO

Museolla on alusta alkaen ollut tiivis yhteistyö Edinburghin yliopiston kanssa ja edelleen tieteellinen tutkimus on merkittävä osa tiede- ja teknologiayksikön toimintaa. Vaikka tiimi itsessään ei ole kovin suuri, tarjoaa iso museo-organisaatio monipuoliset resurssit ja mahdollistaa oman alan tallentamiseen, tutkimukseen ja kuratoimiseen keskittymisen. Talosta löytyvät niin oma painokone pienpainatteille kuin työsuhdepolkupyörät. Kaikki tapaamani henkilöt olivat silminnähdessä innostuneita työstään ja arvostivat museon taloudellisia resursseja ja kunnianhimoisia tavoitteita.

Museon uudistusprojekti on alkanut jo vuonna 2006 ja sen viimeinen osa on aikataulutettu vuodelle 2018. Tiede- ja teknologiagallerioiden uusimisen mahdollisti Wellcome trust -säätiön 1,3 miljoonan punnan lahjoitus, joka tukee museon tavoitetta kehittää koko Skotlannin science engagement -keskukseksi. Kuten Suomessakin, tarve kasvattaa museon omia tuottoja on suuri, ja osana uudistusta tiloja muutettiin monikäyttöisemmäksi, jotta niitä voidaan vuokrata erilaisiin tilaisuuksiin.

Viikon sijaan olisin voinut viettää National Museum of Scotlandissa vaikka kuukauden. Nähtävää jäi vaikka kuinka paljon, eikä viikossa saanut kuin ylimalkaisen katsauksen museon toiminnasta. Suosittelen ehdottomasti Edinburghia ja National Mu-

seum of Scotlandia kohteeksi kaikille tekniikasta kiinnostuneille, mutta ehdottomasti myös sitä vieroksuville.

Kirjoittaja on Tekniikan museon elämys- ja oppimispäällikkö. Tekniikan museon liikkuvuushankkeessa viisi museon yleisötyöntekijää tutustuu Briteissä ja Hollannissa erityisesti museoiden aikuisyleisöille suunnattuihin palveluihin.